

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

m.remissvar@regeringskansliet.se
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

Remissvar om EU-kommissionens förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen välkomnar EU-kommissionens förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel.

- Kemikalieinspektionen tillstyrker den höga ambitionsnivån, att regelverket för hållbar användning av växtskyddsmedel görs om från ett direktiv till en förordning och att principerna för integrerat växtskydd förtydligas.
- Kemikalieinspektionen tillstyrker de EU-gemensamma reduktionsmålen, och att det ges flexibilitet för att anpassa de nationella målen baserat på redan uppnått minskning i användning av och risker från kemiska bekämpningsmedel, och noterar att dessa är i linje med det svenska etappmålet.
- Kemikalieinspektionen ser fördelar med ökade krav på utbildning och informationsinsatser.
- Kemikalieinspektionen anser att förslaget måste ses över i visst hänseende för att inte motsäga anslutande regelverk, och föreslår även att vissa skrivningar liknande de vi har i Sverige läggs till.
- Kemikalieinspektionen anser att utbildningarna måste anpassas efter målgrupp, och att giltighetstiden på 10 år för certifikaten bör kortas ned.

Synpunkter

Kemikalieinspektionen tillstyrker i huvudsak förslaget med den ambition och inriktning som anges. Förslaget syftar till att minska användningen av och riskerna med kemiska bekämpningsmedel genom att uppnå målen för minskad användning av bekämpningsmedel i strategin Från jord till bord, och främja användning av integrerat växtskydd och alternativ till kemiska bekämpningsmedel.

Kemikalieinspektionen har kommentarer av generell karaktär och avseende specifika artiklar, indelat i större och mindre synpunkter, se nedan.

Större synpunkter:

EU-kommissionen föreslår att regelverket för hållbar användning av växtskyddsmedel görs om från ett direktiv till en förordning då genomgångar, bl. a av Europeiska Revisionsrätten, har visat på svagheter i genomförandet, tillämpningen och efterlevnaden av nuvarande regler. Samtidigt förtydligas principerna för integrerat växtskydd. Kemikalieinspektionen ställer sig positiv till ändringarna då vi ser att detta bland annat kan driva på implementering och uppföljning av integrerad växtskydd.

EU-kommissionen föreslår att EU-gemensamma mål sätts för att minska användningen av och riskerna med kemiska bekämpningsmedel, särskilt sådana som innehåller farligare verksamma ämnen, till 2030. Kemikalieinspektionen anser att detta ligger i linje med det svenska etappmålet om att väsentligt minska användningen av växtskyddsmedel med särskilt farliga egenskaper till 2030. Kemikalieinspektionen stödjer förslaget samt att det ges flexibilitet för att kunna beakta de framsteg som redan uppnåtts i det enskilda medlemslandet.

Kraven på utbildning och informationsinsatser ökar, bland annat ska behöriga myndigheter ansvara för en websida med relevant information för allmänheten. Den ökade administrativa bördan för Kemikalieinspektionens del bedöms kunna uppvägas av ökad hälso- och miljönytta. Kemikalieinspektionens tillsynsprojekt av distributörer av växtskyddsmedel har visat att det finns ett behov av att höja kunskapsnivån hos distributörer och allmänheten.

Kemikalieinspektionen anser att flera av de föreslagna reglerna som rör inskränkningar i användningen av växtskyddsmedel med fördel skulle kunna införas i förordning (EG) 1107/2009 i stället¹. Om förslaget genomförs i sin nuvarande form kommer det att finnas två parallella regelverk som delvis motsäger varandra. Enligt bestämmelserna i förordning (EG) nr 1107/2009 ska produkter användas i enlighet med anvisningarna i produktens märkning. Då man inom produktprövningen enligt förordning (EG) 1107/2009 inte kan ta hänsyn till de inskränkningar av användningsvillkoren som framgår av förslaget är det möjligt att det kan komma att finnas växtskyddsmedel på marknaden vars märkning anger att de får användas inom områden som omfattas av förbuden i förslaget. Detta riskerar att bli förvirrande för användare av växtskyddsmedel, särskilt icke-yrkesmässiga sådana, som är vana att förlita sig på de användningsinstruktioner som anges i märkningen. Det bör noga övervägas vilka hänvisningar och justeringar som måste göras för att de båda regelverken ska samspela med varandra.

Kemikalieinspektionen föreslår begränsningar enligt svenska regler

I Sverige regleras viss användning av kemiska växtskyddsmedel i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel. Detta gäller särskilt skrivningarna om att kemiska växtskyddsmedel inte får användas för att bekämpa skadliga nematoder i jord vid odling av grödor avsedda för produktion av livsmedel eller foder, eller för nedvisning eller ogräsbekämpning kortare tid än 30 dagar före skörd vid odling av spannmål avsedd för

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG.

produktion av livsmedel, och att fungicider inte får användas för efterskördbehandlingen av frukt och matpotatis (se 2 kap. 39a och b §§). Kemikalieinspektionen anser att liknande skrivelser med fördel kan läggas till i förslaget.

Icke-yrkesmässig användning: Enligt förslaget ska medlemsländerna vidta de åtgärder som behövs avseende växtskyddsmedel som godkänts för icke-yrkesmässiga användare i syfte att undvika och, om det inte går att undvika, att begränsa farliga moment i hanteringen. Genom dessa åtgärder *får* det föreskrivas att icke-yrkesmässiga användare endast får använda växtskyddsmedel med låg risk och andra växtskyddsmedel i form av bruksklara beredningar, samt åtgärder för användning av säkra förslutningsmetoder eller en låsanordning för förpackningar eller behållare.

Enligt gällande svenska regler är utgångspunkten att endast medel innehållande ämnen med begränsad risk (dvs. lågriskämnen, potentiella lågriskämnen samt ett fåtal verksamma ämnen som även används som hushållskemikalier) är tillåtna att använda för icke-yrkesmässig användning.

För att åstadkomma ett harmoniserat skydd för alla icke-yrkesmässiga användare i EU anser Kemikalieinspektionen att regleringen i förslaget bör vara tvingande. Kemikalieinspektionen anser att icke-yrkesmässiga användare enbart bör få använda växtskyddsmedel som medlemsstaterna bedömer utgör en begränsad risk för hälsa och miljö eller som är formulerade som bruksklara beredningar.

Utbildning och certifiering: Enligt förslagets artikel 25 ska yrkesmässiga användare, distributörer och rådgivare utbildas i de ämnen som listas i bilaga III. De nuvarande reglerna ger en flexibilitet till att anpassa utbildningen till målgrupp, och utbildningen ska vara utformad så att den ger tillräcklig kunskap med hänsyn till olika roller och ansvarsområden. Denna möjlighet att anpassa utbildningen saknas i förslaget, men är av stor betydelse för att kursplaner och kursutbud ska vara relevant och differentierad. Kemikalieinspektionen anser att förslaget bör ge flexibilitet för att anpassa utbildningen efter målgrupp.

Förslaget anger en giltighetsperiod på 10 år för utbildningsbevis eller registrering i ett centralt elektroniskt register för distributörer och yrkesmässiga användare. Kemikalieinspektionen anser att detta är ett för långt intervall för att ge relevant kunskap, särskilt för användare men även för distributörer, och att skrivningen bör öppna upp för att medlemsländer som vill ha kortare giltighetsperiod, tex 5 år, mellan vidareutbildningar/repetitionsutbildningar kan göra så.

Mindre synpunkter:

Krav för försäljning, artikel 24: Det är otydligt om en distributör vid försäljning till en underdistributör ska kontrollera om denna har behörighet som distributör, då texten enbart verkar beskriva försäljning till användare. Kemikalieinspektionen anser att detta behöver förtydligas i förslaget.

Enligt förslaget ska en distributör uppmana en köpare av ett växtskyddsmedel att läsa märkningen av produkten innan användning. Kemikalieinspektionen anser att denna uppmaning kan begränsas till icke-yrkesmässiga användare, då yrkesmässiga användare förutsätts ha relevant kunskap och utbildning.

Enligt förslaget ska varje distributör säkerställa att det vid tidpunkten för försäljningen finns tillräckligt med tillgänglig personal som har ett utbildningsbevis från genomgångna kurser för distributörer eller ett bevis på registrering i ett centralt elektroniskt register. Kemikalieinspektionen anser att det föreslagna begreppet ”anställd” är tydligare än det i Sverige gällande att ”ha någon hos sig”. Kravet om tillräcklig personal kan dock medföra att många fler blir berörda av utbildningskravet som distributörer.

Nytt i förhållande till gällande regler är hur informationen till allmänheten får ges. Hittills har reglerna varit otydliga, och om information har getts så har det troligtvis varit i läslig form på plats. Nu blir det tillåtet att hänvisa till webben för detta. Kemikalieinspektionen anser att det är svårt för användaren att känna till sin rättighet att informeras och att det kan finnas risk att detta krav inte efterlevs. Det kan därför med fördel förtydligas hur denna information ska ges, skriftligt (t. ex genom skyltning) eller muntligt, eller både och. Kemikalieinspektionen anser att skriftlig information förenklar för kontroll om efterlevnad.

Enligt förslaget ska distributören informera köparen av ett växtskyddsmedel om mindre farliga bekämpningsmetoder innan köparen köper ett växtskyddsmedel som innebär en högre risk för människors hälsa och miljön. Kemikalieinspektionen anser att det kan finnas risker att detta krav aldrig kommer till sin rätt om det inte förtydligas hur det ska göras, skriftligt eller muntligt eller både och. Skriftlig information förenklar för kontroll av efterlevnad.

Certifiering, artikel 25:

Enligt förslaget kopplas utbildningsbeviset till kursdeltagarens anställning. Idag är utbildningsbeviset personligt och behöver inte förnyas vid anställningsbyte. Det är oklart vad som är syftet med att registrera arbetsgivare i utbildningsbeviset, och hur utbildningsbevisets giltighet påverkas vid byte av arbetsgivare.

Definitioner:

• **'kemiskt växtskyddsmedel'**: Kemikalieinspektionen anser att det oklart varför växtprodukter där naturliga metoder av biologiskt ursprung eller ämnen som är identiska med dem, eller extrakt av växtprodukter skulle undantas definitionen. Generellt bör förslaget använda etablerade definitioner från förordning (EG) 1107/2009 och tillhörande följdförordningar. EU-kommissionen föreslår att växtprodukter där naturliga metoder av biologiskt ursprung eller ämnen som är identiska med dem, samt växtextrakt ska undantas i definitionen av kemiskt växtskyddsmedel, och täckas av definitionen för biologisk bekämpning (definition nr 23). Det är oklart varför växtextrakt och semiokemikalier undantas definitionen av kemiskt växtskyddsmedel, då växtextrakt och semiokemikalier finns godkända under förordning (EG) nr 1107/2009 och har utvärderats enligt tillhörande datakrav för verksamma kemiska ämnen (till exempel vattenextrakt från groddade frön av söt *Lupinus albus*) eller godkänt som allmätkemikalie (till exempel lökextrakt *Allium cepa* L.).

Utöver detta ska, enligt uppgiftskraven för verksamma ämnen (förordning (EG) 2022/1439), dokumentation lämnas i enlighet med uppgiftskraven för kemiska ämnen om det verksamma ämnet är ett "...kemiskt ämne (inkl. semiokemikalier eller

extrakt från biologiskt material)". Kemikalieinspektionen vill igen påpeka att det bör noggrant övervägas vilka justeringar som måste göras för att angränsande regelverk ska samspela med varandra.

'kemiskt verksamt ämne': Kemikalieinspektionen anser att denna definition bör korrigeras enligt kommentaren gällande 'kemiskt bekämpningsmedel' ovan, dvs att semiokemikalier eller ett extrakt från en växtprodukt enligt definitionen i artikel 3.6 i förordning (EG) nr 1107/2009 inte ska undantas definitionen för kemiskt verksamt ämne.

'biologisk bekämpning': Kemikalieinspektionen anser att denna definition bör korrigeras enligt kommentaren gällande 'kemiskt bekämpningsmedel' ovan, dvs att semiokemikalier eller ett extrakt från en växtprodukt enligt definitionen i artikel 3.6 i förordning (EG) nr 1107/2009 inte ska undantas definitionen för kemiskt verksamt ämne.

'känsligt område': Kemikalieinspektionen anser att definitionen är delvis svårtolkad, bland annat är det oklart om privata trädgårdar omfattas, och om begreppet fritids- eller idrottsanläggningar inkluderar golfbanor. Då förslaget förutsätter att medlemsstaterna ska införa påföljder för överträdelser av förordningen måste det vara tydligt vilka områden som omfattas av förbudet.

'rådgivare': Kemikalieinspektionen anser att definitionen behöver avgränsas bättre, för att särskilja professionell odlingsrådgivning från råd från distributörer, myndigheter och organisationer. Certifierad rådgivning behöver särskiljas från annan rådgivarverksamhet

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Runa Njålsson har varit föredragande.

Per Ängquist

Runa Njålsson

Beslutet är på grund av rådande situation med coronaviruset inte signerat.